

میراث فرهنگی و ناملموس

ژئوسایت طاق باستانی
شاه عباسی

ژئوسایت خانه‌های گبر

ژئوسایت آستان
حسین بن موسی الکاظم

ژئوسایت
بافت تاریخی اصفهک

ژئوسایت باغ گلشن

WWW.TABASGEOPARK.COM

info@tabasgeopark.com

056-32827707

056-32824007

tabasgeopark

tabas.geopark

قدمت دانش زمین‌شناسی طبس

پیشینیان در محل پیچ رودخانه کال جنی که شرایط دیده‌بانی خوبی داشته است و در میان رسوبات نرم‌فرسا به حفر این دالان‌ها و تالارها پرداخته‌اند. این جانمایی نشان دهنده دانش زمین‌شناسی مهندسی پیشینیان در حفر خانه‌های گبر است.

معماری دوره ساسانی

دهانه حفره مانند این خانه‌ها، حداقل در ارتفاع ۲ متری از سطح زمین قرار دارند و پس از وارد شدن می‌توان با کمک یک چاه به ارتفاع ۷ تا ۸ متر به داخل تالارها، دالان‌ها و اتاق‌ها راه پیدا کرد. حالت قوسی شکل معماری راهروها و سقف خانه‌های گبر به معماری دوره ساسانی نزدیک است، اما با توجه به اینکه زرتشتیان را در آغاز دوره اسلامی گبر خطاب می‌کردند، برخی ساخت و کاربری این خانه‌ها را به زرتشتیان در سال‌های ابتدایی دوران اسلامی نسبت داده‌اند.

ژئوسایت خانه‌های گبر

خانه‌های گبر، در دیواره‌های پرشیب ژئوسایت کال جنی و ژئوسایت کال سردر و در رسوبات آبرفتی عهد حاضر (کواترنری) حفر شده‌اند.

دانش مهندسی سدسازی پیشینیان

با توجه به دشواری دسترسی به محل طاق عباسی، این بنا در شرایط بسیار سختی بنا شده است. این طاق در کم عرض‌ترین بخش دره که سنگ‌های آن بیشترین استحکام و کم‌ترین شکستگی را دارند، ساخته شده است. بلندای طاق حدود ۱۷ متر و پهنای آن در قسمت پایین، حدود ۳/۵ متر است.

بازسازی در دوره صفوی

نام گذاری این طاق ظاهراً به دلیل آخرین بازسازی‌هایی است که در دوران شاه عباس صفوی روی آن صورت گرفته است. آجرهای به کار رفته در ساختمان طاق، به صورت شعاعی تا بدنه کوه ادامه یافته و موجب مقاومت زیاد آن شده است. همچنین شواهد نشان می‌دهد در گذشته بستر رودخانه در سطح بالاتری قرار داشته اما به مرور رودخانه بستر خود را فرسایش داده و دره عمیق‌تر شده است.

ژئوسایت طاق باستانی شاه عباسی

ژئوسایت طاق باستانی شاه عباسی در کال سردر، نمونه‌ای کم‌نظیر از دانش مهندسی سدسازی و خلاقیت ایرانیان باستان است.

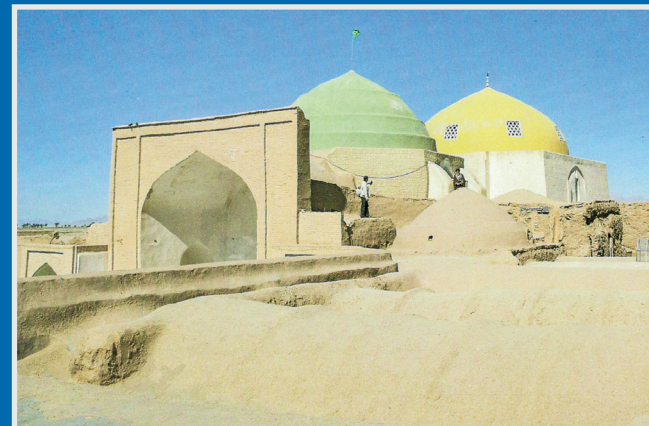
میراث فرهنگی و ناملموس

طبس با پیشینه‌ای کهن، همچون نگینی در میان دشت کویر و بیابان لوت می‌درخشد و از آن به عنوان دروازه خراسان یاد می‌شده است.

ژئوسایت آستان حسین بن موسی کاظم (ع)

ژئوسایت آستان مبارک حضرت حسین بن موسی کاظم علیه السلام از مراکز فرهنگی-تاریخی در شهر طبس است.

بر اساس اسناد تاریخی، بنای اولیه متعلق به قرن پنجم هجری است و در سال ۱۳۱۸ با شماره ۳۳۷ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

مرمت و بازسازی

حضرت حسین بن موسی کاظم (ع) از فرزندان هفتمین امام شیعیان و برادر امام رضا (ع) هستند که در منطقه طبس از احترام خاصی میان مردم برخوردارند. بنای اصلی حرم مطهر بر اثر زلزله سال ۱۳۵۷ طبس به‌طور کلی ویران شد و پس از آن، توسط آستان قدس رضوی مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته است. فضای سبز وسیع همراه با انواع درختان و گیاهان به ویژه نخل، نارنج و همچنین معماری اسلامی آن شامل کاشی‌کاری، انواع آینه‌کاری و گچ‌بری با طرح‌های هندسی، اسلیمی و خطایی از ویژگی‌های این اصلی این ژئوسایت است.

ژئوسایت بافت تاریخی اصفهک، به عنوان یکی از نمونه‌های ناب و اصیل معماری بومی ایرانی شناخته می‌شود. در این ژئوسایت می‌توان به وضوح پیامدهای حاصل از مخاطرات طبیعی چون زلزله را بر حیات بشر مشاهده کرد.

ژئوسایت بافت تاریخی اصفهک

ژئوسایت اصفهک، در فاصله ۳۷ کیلومتری جنوب شرق طبس و در حاشیه جاده طبس - اصفهک. دیهوک، قرار دارد.

به دلیل منابع آبی فراوان و خاک حاصل خیز، اصفهک از قطب‌های کشاورزی ژئوپارک طبس به ویژه در تولید صیفی‌جات، خرما، نارنج و زعفران به شمار می‌رود.

جاذبه‌های گردشگری

در سال ۱۳۵۷ زلزله بزرگی در منطقه طبس رخ داد و روستای اصفهک نابود شد. بازماندگان این واقعه در منطقه ای نزدیک، روستای جدید اصفهک را ساختند. در بازسازی انجام شده، بقایای روستای اصفهک به مجموعه اقامتگاه‌های بومگردی، فروشگاه های صنایع دستی و مراکز فرهنگی تبدیل شده است. در سال‌های اخیر، بافت تاریخی روستا که بر اثر زلزله تخریب و رها شده بود، به همت مردم روستا مورد بازسازی قرار گرفته است. از جاذبه‌های منطقه اصفهک می‌توان به زیارتگاه زرگ، سد کهن گریت، چشم‌اندازهای کوهستانی، کال و آبشارهای زیبای تفتو، رخنمون‌های سنگی دوران اول و دوم زمین‌شناسی (دونین - ژوراسیک، ۱۷۰ تا ۳۹۰ میلیون سال پیش) و ذخایر معدنی مختلف (ماسه ریخته‌گری و بنتونیت) اشاره کرد.

طرح باغ گلشن، مانند باغ‌های ایرانی، شامل دو خیابان است که یکی در محور ورودی و دیگری عمود بر آن قرار دارد و سطح باغ را به چهار مربع بزرگ تقسیم می‌کند و هر کدام از این مربع‌ها، مجدداً به چهار مربع کوچک‌تر تقسیم می‌شوند. جاری شدن آب در فضای باغ و حرکت آن در چهار جهت و چهار جوی، تمثیلی از چهار نهر بهشتی است که در باغ‌های ایرانی به‌کار گرفته شده است.

ژئوسایت باغ گلشن

باغ گلشن از ژئوسایت‌های ژئوپارک و شهر طبس است که به شماره ۱۳۱۰ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

ساختمان عمارت باغ گلشن یکی از بناهای شاخص و مهم شهر طبس بوده که منظره باغ و شهر از ایوان‌های آن قابل مشاهده بوده است.

بهشتی در دل کویر

باغ گلشن در دوره زندیه توسط میرحسن‌خان شیبانی، سومین حاکم طبس، ساخته شده است. این باغ به عنوان یکی از نمونه‌های برجسته باغ‌های ایرانی، بین دو بیابان بزرگ کویر مرکزی ایران و بیابان لوت قرار گرفته و به همین دلیل به آن لقب «بهشتی در دل کویر» داده‌اند. مساحت باغ حدود ۸ هکتار است و درختان مناطق گرمسیری نخل و مرکبات در کنار درختان و گیاهان سردسیری نظیر سیکاد، گل رز و چنار، در این باغ دیده می‌شوند. آب جاری دائمی، از ویژگی‌های باغ گلشن است که از رشته کوه شتری در شرق طبس سرچشمه می‌گیرد. در طراحی این باغ، تمام زوایا به صورت ۹۰ درجه تعریف شده و وجود عمارت در سردر ورودی و نداشتن کوشک در فضای داخلی از دیگر ویژگی‌های آن است. عمارت باغ در زلزله ۱۳۵۷ به‌طور کلی ویران شد، اما مجدد مورد بازسازی قرار گرفت.